

Cicles Formatius de Grau Superior

Nivell 1 MEQES

Curso 2020/2021

Cicle: TÈCNIC SUPERIOR D'ARTS PLÀSTIQUES I DISSENY EN **JOIERIA ARTÍSTICA**

Família Professional Artística:

Àrea de Coneixement: Història i Teoria de l'Art i del Disseny

Mòdul: **HISTÒRIA DE L'ORFEBRERIA, JOIERIA I
BIJUTERIA**Curs: 1^r

Professor/a:

e-mail departament:

Hores Setmanals: 4

Nombre de Crèdits:

PROGRAMACIÓ DE L'ASSIGNATURA**1. Presentació**

Els punts d'aquesta programació segueixen les pautes que s'estipulen en la normativa que regeix aquests estudis, el Reial Decret 1297/1995.

L'assignatura d'*Història de l'orfebreria, joieria i bijuteria* s'integra en el currículum del Cicle de *Joieria Artística*. Els seus continguts naixen de la Història de l'Art general, però prenen com a referència una especialitat artística molt concreta: la joieria. Aquest art ha comptat, al llarg de la història de la humanitat, amb l'activitat i destresa de magnífics artistes i artesans, i amb els millors materials al seu abast. Tot i els límits propis d'aquest tipus d'objectes, la joieria ha condensat —com altres manifestacions artístiques— els anhels, pors, sentiments, creences, etc. de les diferents societats que els han produït.

El valor del seu estudi és, doncs, alt, encara que difícil per la seua singularitat i especificitat. No obstant açò, per a les persones que es formen en joieria és una matèria que ha de ser abordada amb interès i curiositat, ja que en ella es van a descobrir moltes més coses de les quals inicialment es podria pensar. Tècniques, tipologies, formes, temes, etc. il·lustren a l'alumne/a i li obrin a un context molt ampli, que li serà de gran ajuda per a la comprensió tant del passat com del seu propi treball.

La Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, en l'article 2.1.j) estableix que el sistema educatiu espanyol s'orientarà a la consecució, entre altres fins, de la capacitat per a la comunicació en la llengua oficial i cooficial, si n'hi ha, i en una o més llengües estrangeres.

Aquesta assignatura impartida en valencià, procurarà la consecució de la capacitat de l'alumnat en els tres nivells possibles segons la base d'origen de cada alumne: nivell escrit, nivell d'expressió i nivell de comprensió. Es pretén,

per tant, enriquir el coneixement mitjançant l'ús correcte del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita.

2. Competències generals i professionals i contribució del mòdul al perfil.

La normativa no menciona pròpiament les competències, però sí nomena en l'Annex I, en el article 2.2 -dins de la descripció del perfil professional de la secció Joieria Artística-, les tasques més significatives que l'alumne egresat podrà dur a terme. D'aquestes, enumerades segons l'orde en què apareixen, se n'han seleccionat aquelles a les quals aquest mòdul contribueix a assolir:

CG1 Elaborar projectes d'elements o peces de joieria de creació pròpia o bé d'interpretació de conceptes aliens, preparant tant la informació tècnica de realització com la de promoció.

CG4 Buscar informació bibliogràfica i documentació tècnica que li serveixa com a base en el seu treball.

3. Objectius

<i>OBJECTIUS GENERALS</i>	<i>OBJECTIUS ESPECÍFICS</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer i saber utilitzar les diferents tècniques i estils utilitzats en el camp de la joieria artística. - Valorar de forma idònia les necessitats plantejades en la proposta de treball, així com els aspectes plàstics, artístics, tècnics, organitzatius i econòmics, per a configurar el projecte i seleccionar les especificacions plàstiques i tècniques oportunes per a aconseguir un òptim resultat en el seu treball professional. - Investigar les formes, materials, tècniques i processos creatius i artístics relacionats amb la joieria artística. - Analitzar, adaptar i, si escau, generar documentació artístic-tècnica imprescindible en la formació i ensinistrament de professionals del sector. - Seleccionar i valorar críticament les situacions plàstiques, artístiques, tècniques i culturals derivades de l'avanç tecnològic i artístic de la societat, de manera que li permeten desenvolupar la seua capacitat d'autoaprenentatge a fi d'evolucionar adequadament en la professió. 	<ul style="list-style-type: none"> a) Comprendre els conceptes que són propis del llenguatge de les arts plàstiques i de les arts aplicades tridimensionals, amb especial atenció als específics de l'orfebreria, argenteria i joieria. b) Relacionar els valors plàstics, ornamentals i cromàtics que utilitzen l'orfebre i el joier amb les cultures visuals que són pròpies de cada etapa artística i amb els factors econòmics, socials i de diversa índole que conflueixen en la seua configuració. c) Aconseguir, a través de l'estudi evolutiu de l'art, de l'orfebreria i joieria, una valoració i enteniment de les tendències de la plàstica i del disseny actuals. d) Conèixer les referències concretes necessàries per a un òptim coneixement tècnic, històric i artístic relacionat amb l'especialitat. e) Conjuguar l'estudi teòric dels processos històric-artístics d'aquest art aplicat, amb la col·laboració amb la resta de les àrees que es configuren en aquest Cicle Formatiu, plantejant activitats, treballs i projectes interdisciplinaris comuns.

--	--

4. Resultats d'Aprenentatge

<i>RESULTATS D'APRENTATGE</i>	<i>COMPETÈNCIES RELACIONADES</i>
RA 1. Identifica les característiques formals i comunicatives de las obres de disseny de joieria, bijuteria i orfebreria.	CG 1
RA 2. Explica les relacions entre els moviments artístics i el disseny de joieria del període històric que comprèn cada unitat didàctica.	CG 1
RA 3. Analitza les creacions artístiques i de disseny de joieria i bijuteria amb l'aplicació de criteris formals, narratius i simbòlics.	CG 1
RA 4. Compara les peces de joieria del període estudiat amb produccions estètiques d'altres èpoques, establint relacions i influències, i detectant fonts d'inspiració.	CG 1
RA 5. Argumenta les opinions amb precisió i rigor, utilitzant una terminologia i un vocabulario específics de la disciplina amb correcció lèxica, ortogràfica i sintàctica.	CG 1
RA 6. Elabora treballs d'investigació aplicant la metodologia adequada.	CG 4

5. Continguts

5.1. Seqüenciació i temporització

1. Conceptes generals i camp d'estudi: definicions, materials, tècniques i tipologies. Valor antropològic.
2. L'art abans de la història: entre l'abstracció i la figuració. Objectes cerimonials i d'ornat del cos en l'Edat de Pedra i l'Edat dels Metalls.
3. El desenvolupament de les tècniques del metall en Mesopotàmia.
4. Egipte: el poder simbòlic de l'or en la vida i després de la mort.
5. Orientalisme i classicisme en el món prehel·lènic i Grècia.
6. Orientalisme i classicisme en Etrúria i Roma.
7. Bizanci: joieria àulica i esmalt *cloissoné*.

8. Preromànics: entre l'estètica *bàrbara* i la influència bizantina.
9. Romànic: decadència de la producció de joies i desenvolupament de l'esmalt *champlevé*.
- 10.- Gòtic. L'orfebreria i la joieria en la societat burgesa. L'esmalt translúcid.

6. Volum de treball i metodologia

ACTIVITATS	Metodologia d'ensenyament-aprenentatge	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge	Volum de treball (en n ^o hores)
Classe presencial	Exposició de continguts per part del professor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5	30
Classes pràctiques	Sessions de treball grupal supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/audicions..., recerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne.	RA3, RA4, RA5	4
Exposició treball en grup	Aplicació de coneixements interdisciplinars.	RA3, RA4, RA5	4
Tutoria	Atenció personalitzada i en petit grup. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc.	RA1, RA2, RA6	8
Avaluació	Conjunt de proves (orals i/o escrites) emprades en l'avaluació inicial o formativa de l'alumne.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5	4
TOTAL			50h

7. Recursos

- Pissarra.
- Projector.
- Altaveus.
- Ordinador.
- Material audiovisual.
- Pàgines web.
- Pissarra.

- Articles i textos.
- Biblioteca i centres de documentació.

8. Avaluació

8.1 Convocatòria ordinària	
8.1.1 Alumnes amb avaluació contínua	
INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ/QUALIFICACIÓ	Resultats d'Aprenentatge avaluats
<p>1- Els instruments d'avaluació poden ser els següents:</p> <p>1.1- Registres actitudinals (actitud, grau d'implicació, participació...).</p> <p>1.2- Elaboració i defensa de treballs individuals o de grup.</p> <p>1.3- Exercicis d'aula (estudi de casos, anàlisis d'obres...).</p> <p>1.4- Proves objectives (examen, elaboració de portfoli, quaderns d'aula...).</p> <p>2- Els criteris d'avaluació dels diferents instruments d'avaluació són els següents:</p> <p>2.1- Registres actitudinals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Respecte i cooperació amb els companys. - Puntualitat - Participació en classe coherent, reflexiva i crítica. - Adequació a pautes i terminis consensuats i establits. <p>2.2- Elaboració i defensa de treballs individuals o de grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adequació a pautes i terminis consensuats i establerts. - Capacitat de selecció i organització de la informació. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Capacitat de coordinació en els treballs de grup. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. - Ús d'un estil coherent en la comunicació oral i escrita. - Ús de les normes bàsiques d'elaboració i presentació d'un treball de recerca. - Respecte a la propietat intel·lectual. - Ús correcte de les fonts documentals i la bibliografia. <p>2.3- Exercicis d'aula:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Domini dels conceptes treballats en l'aula. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. 	<p>RA1, RA2, RA3, RA4, RA5</p> <p>RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6</p> <p>RA1, RA2, RA3, RA4</p> <p>RA1, RA2, RA3, RA4, RA5</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Ús d'un estil de comunicació coherent. - Ús correcte de les fonts i la bibliografia. <p>2.4- Proves objectives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Domini dels conceptes treballats en l'aula. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. - Ús d'un estil de comunicació coherent. 	
<p>8.1.2 Alumnes amb pèrdua d'avaluació contínua (+20% faltes d'assistència)</p>	
<p>INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ I CRITERIS D'AVAUACIÓ/QUALIFICACIÓ</p>	<p>Resultats d'Aprenentatge avaluats</p>
<p>1- Els instruments d'avaluació són els següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1- Elaboració i defensa d'un treball individual. 1.2- Realització d'una prova objectiva. <p>2- Els criteris d'avaluació dels instruments d'avaluació són els següents:</p> <p>2.2- Elaboració i defensa d'un treball individual:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adequació a pautes i terminis consensuats i establits. - Capacitat de selecció i organització de la informació. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. - Ús d'un estil coherent en la comunicació oral i escrita. - Ús de les normes bàsiques d'elaboració i presentació d'un treball de recerca. - Respecte a la propietat intel·lectual. - Ús correcte de les fonts i la bibliografia. <p>2.3-Prova objectiva:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Domini dels conceptes treballats en l'aula. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. - Ús d'un estil de comunicació coherent. 	<p>RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6</p> <p>RA1, RA2, RA3, RA4, RA5</p>

<p>8.2 Convocatòria extraordinària</p>	
<p>8.2.1 Alumnes amb avaluació contínua</p>	
<p>INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ I CRITERIS D'AVAUACIÓ/QUALIFICACIÓ</p>	<p>Resultats d'Aprenentatge avaluats</p>

<p>1- Els instruments d'avaluació poden ser els següents:</p> <p>1.1- Registres actitudinals (actitud, grau d'implicació, participació...).</p> <p>1.2- Elaboració i defensa de treballs individuals o de grup.</p> <p>1.3- Exercicis d'aula (estudi de casos, anàlisis d'obres...).</p> <p>1.4- Proves objectives (examen, elaboració de portfoli, quaderns d'aula...).</p> <p>2- Els criteris d'avaluació dels diferents instruments d'avaluació són els següents:</p> <p>2.1- Registres actitudinals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Respecte i cooperació amb els companys. - Puntualitat - Participació en classe coherent, reflexiva i crítica. - Adequació a pautes i terminis consensuats i establits. <p>2.2- Elaboració i defensa de treballs individuals o de grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adequació a pautes i terminis consensuats i establerts. - Capacitat de selecció i organització de la informació. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Capacitat de coordinació en els treballs de grup. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. - Ús d'un estil coherent en la comunicació oral i escrita. - Ús de les normes bàsiques d'elaboració i presentació d'un treball de recerca. - Respecte a la propietat intel·lectual. - Ús correcte de les fonts documentals i la bibliografia. <p>2.3- Exercicis d'aula:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Domini dels conceptes treballats en l'aula. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. - Ús d'un estil de comunicació coherent. - Ús correcte de les fonts i la bibliografia. <p>2.4- Proves objectives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Domini dels conceptes treballats en l'aula. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. - Ús d'un estil de comunicació coherent. 	<p>RA1, RA2, RA3, RA4, RA5</p> <p>RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6</p> <p>RA1, RA2, RA3, RA4</p> <p>RA1, RA2, RA3, RA4, RA5</p>
<p>8.2.2 Alumnes amb pèrdua d'avaluació contínua (+20% faltes d'assistència)</p>	

INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ/QUALIFICACIÓ	Resultats d'Aprenentatge avaluats
<p>1- Els instruments d'avaluació són els següents:</p> <p>1.1- Elaboració i defensa d'un treball individual.</p> <p>1.2- Realització d'una prova objectiva.</p> <p>2- Els criteris d'avaluació dels instruments d'avaluació són els següents:</p> <p>2.2- Elaboració i defensa d'un treball individual:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adequació a pautes i terminis consensuats i establits. - Capacitat de selecció i organització de la informació. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. - Ús d'un estil coherent en la comunicació oral i escrita. - Ús de les normes bàsiques d'elaboració i presentació d'un treball de recerca. - Respecte a la propietat intel·lectual. - Ús correcte de les fonts i la bibliografia. <p>2.3-Prova objectiva:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Domini dels conceptes treballats en l'aula. - Capacitat d'anàlisi i de síntesi. - Capacitat d'argumentació i estructuració de les idees. - Correcció ortogràfica i sintàctica. - Ús d'un vocabulari adequat. - Ús d'un estil de comunicació coherent. 	<p>RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6</p> <p>RA1, RA2, RA3, RA4, RA5</p>

9. Bibliografia

Bibliografia bàsica:

- Black, J. A. (1973). *Storia dei gioielli*. Novara: De Agostini.
- Cartlidge, B. (1985). *Twentieth-century jewelry*. Nova York: H. N. Abrams.
- Cartlidge, B. (1986). *Les bijoux aux XX siècle*. Friburg: Office du Livre.
- Cerval, Marguerite de. (1998). *Dictionnaire international du bijoux*. París: Regard.
- Dormer, Peter i Turner, Ralph (1986). *La nueva joyería. Diseños actuales y nuevas tendencias*. Barcelona: Blume.
- Drutt English, Helen W. i Dormer, Peter. (1995). *Jewelry of our Time. Art, Ornament and Obsession*. New York: Rizzoli.
- Phillips, Cl. (1996). *Jewelry. From Antiquity to the Present*. Londres: Thames and Hudson.
- Phillips, Cl. (2003). *Gioielli. Breve storia dall'antichità a oggi*. Milà: Rizzoli-Skira.
- Watkins, David. (1994). *The Best in Contemporary Jewelry*. Londres: Rotovision.

Bibliografia complementària:

- Besten, Liesbeth den. (2012). *On jewellery. A compendium of international contemporary art jewellery*. Stuttgart: Arnoldsche.
- Diversos autors. (1976). *Jewellery through 7000 years*. Londres: British Museum.
- Diversos autors. (1989). *Jewellery. Makers. Motifs. History. Techniques*. Londres: Thames & Hudson.
- Diversos autors. (1991). *Jewelry. 7000 years*. Nova York: H. N. Abrams.
- Fernández-Villamil Reoyo, M^a. C. (1975 i 1982). *Las artes aplicadas*. Madrid: Ed. Autora. 2 vol.
- Gautier, M. M. (1972). *Émaux du moyen âge occidental*. Friburg: Office du Livre.
- Honour, H. (1972). *Orafi e argentieri*. Verona: Mondadori.
- Lanllier, J. i Pini, M. A. (1989). *Five Centuries of Jewelry in the West (16th to 20th century)*. Nova York: Arch Cape. Ed. francesa (1983) *Cinq siècles de joaillerie en occident*. Friburg: Office du Livre.
- Lindemann, W. (2011). *Thinking jewellery on the way towards a theory of jewellery*. Stuttgart: Arnoldsche.
- Mascetti, D. i Triossi, A. (1999). *Earrings. From Antiquity to the Present*. Londres: Thames & Hudson.
- Müller, H. W. i Thiern, E. (2001) *El oro de los faraones*. Madrid: Libsa.
- Puig Cuyàs, Ramon et al. [comis.]. (1987) *Joieria Europea Contemporània*. [catàleg de l'exposició]. Barcelona: Fundació La Caixa.
- Strauss, Cindi. (2007). *Ornament as art. Avant-garde jewellery from the Helen Williams Drutt collection. The Museum of Fine Arts, Houston*. Stuttgart: Arnoldsche.
- Ward, A.; Cherry, J.; Gere, C.; Cartlidge, B. (1981). *La bague, de l'Antiquité à nos jours*. Friburg: Office du Livre.
- Watkins, D. (1994). *The Best in Contemporary Jewellery*. London: Rotovision.